

1. Lapsille suunnatuissa palveluissa ehkäistään kiusaamista ja edistetään yhteisöllisyyttä. Lisäksi lasten kasvuympäristöissä edistetään lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

- Yhteisiin kiusaamisen vastaisiin toimintatapoihin sitoutuminen perusopetuksen kouluissa.
- Varhaiskasvatukseen palkataan vuoden 2024 aikana 5-6 varhaiskasvatuksen sosionomia, näkökulma sosiaalipedagogisessa työtöteessä.
- Nostetaan TCM-koulutuksiin (Teacher Classroom Management) osallistuneiden alakoulun opettajien määrää entisestään.
- Kulttuurikasvatussuunnitelman (peruskoulun 1-6 luokat) mukaisia museosisäلتöjä kehitetään tukemaan moninaisuutta.
- Kaupungin palveluissa ja tiloissa laaditaan sekä otetaan käyttöön turvallisemman tilan periaatteet.
- Nuorisotiloilla ja koulunuorisotyössä on vuoden 2024 teemana yksinäisyyden torjuminen ja kaveritaitojen opettelu.
- Harrastustoiminnanohjaajille tarjotaan koulutusta kiusaamisen ehkäisemiseen.
- Iltapäiväkerhojen työntekijät saavat koulutusta kiusaamisen ehkäisemiseen liittyen.

2. Kunta varmistaa, että myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuus toteutuu, ja arvioi sitä.

- Vakiinnutetaan Lapset puheeksi -työ kehittämällä ja seuraamalla sen toteutumista ja vaikuttavuutta.
- Haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuuden lisääminen vapaa-ajan ja harrastustoiminnan kautta.
- Nuorisopalveluilla on käytössä vapaaoppilaspaiكkajärjestelmä Rokkikouluun.
- Erityisryhmille suunnattu matalan kynnyksen maksuton toiminta Nuorisopalveluissa.
- Nuorisopalveluiden koulunuorisotyön tiimin jäsenet suorittavat Lapset puheeksi -koulutuksen.
- Nuorisopalvelut toteuttaa Työtreeni-toimintaa
- Viheralueiden suunnittelussa ja rakentamisessa yhteisötaiteeseen osallistuvat kaikenikäiset lapset ja nuoret.
- Musiikkikeskus Snellmanin lasten ja perheiden ohjelma laaditaan niin, että hinnoittelu ei vaaranna palvelujen saavutettavuutta.
- Tehdään yhteistyötä Soiten perhekeskuspalveluiden kanssa haavoittuvassa asemassa olevien lasten tunnistamiseksi, sekä suunnitellaan ja toteutetaan heidän osallisuuttaan lisääviä toimia.

3. Lasten/nuorten vapaa-ajanviettomahdollisuuksien ja harrastustoiminnan kehittäminen (lasten ja nuorten valitsema tavoite).

- Nuorisotiloilla tarjotaan matalan kynnyksen maksutonta harrastustoimintaa ja harrastuskokeiluja.
- Harrastusresepti otetaan aktiivisesti käyttöön nuorisopalveluissa ja opiskeluhuollossa.
- Museon yleisötyötä kehitetään tarjoamaan lapsille ja perheille suunnattuja tapahtumakonsepteja.
- KOHASU-toiminnan jatkaminen ja kehittäminen.
- Kirjastoissa tapahtuvan monipuolisen lukutaidon ja -lukuharrastuksen edistäminen.
- Puistot, leikkipuistot ja lähiliikuntapaikat tarjoavat matalan kynnyksen mahdollisuuksia ulkotiloissa harrastamiseen ilman ajanvarausta.
- Musiikkikeskus Snellmanille luodaan lastenkulttuuriohjelmisto, jolla tähdätään 1-13 -vuotiaiden sekä heidän perheidensä kulttuuripalvelujen kehittämiseen.
- Tehdään yhteistyötä ammattikoulun opiskelijahuollon kanssa vapaa-ajan- ja harrastustoiminnan tiedottamisen suhteen.

4. Lasten ja nuorten parissa työskentelevät (mm. varhaiskasvattajat, opettajat ja nuorisopalvelujen työntekijät) saavat täydennyskoulutusta lapsen oikeuksista.

- Varhaiskasvatuksessa jaetaan ja lisätään tietoutta lapsen oikeuksien koulutuksista ja materiaaleista.
- Opetuspalveluiden intrassa kehitetään lapsen oikeuksiin liittyvien koulutusten näkyvyyttä.
- Järjestetään lapsen oikeuksien täydennyskoulutus, joka tavoittaa perusopetuksen opetushenkilöstön mahdollisimman laajasti.
- Lapsen oikeuden vapaa-ajalla -koulutuksen suorittavat museopalveluiden yleisötyötä tekevät sekä liikuntapalveluiden liikunnanohjaajat ja uimaopettajat.
- Johdatus lapsen oikeuksiin -koulutuksen suorittavat kaikki nuorisopalveluiden työntekijät.

5. Lasten kasvuympäristö tukee lapsen oikeutta omaan kieleensä ja kulttuuriinsa.

- Lisätään opettajien, ohjaajien ja rehtoreiden osaamista suomi toisena kielenä (S2) oppilaiden opettamisessa ja kielitietoisessa opetuksessa.
- Tervetuloa kouluun -kirjeet laaditaan ja jaetaan lapsille ja perheille eri kielillä. Kirjeet tehdään myös selkokielellä.
- Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman päivitys suomeksi ja ruotsiksi.
- Varhaiskasvatuksessa kieli- ja kulttuuritietoisien kasvatusosaamisen vahvistaminen vakinaistamalla S2-opettaja
- Lisätään eri kieliversioita retkeilyreitistöpasteisiin qr-koodin avulla. Testataan Rummelö-Harrbädanin reitillä.
- Hankitaan kirjastoon lasten- ja nuorten kirjallisuutta ja muita aineistoja eri kielillä.
- Kirjastossa järjestetään tapahtumia, esim. satutuokioita lapsilla ja nuorille eri kielillä (mm- suomi, ruotsi, ukraina)
- Varmistetaan, että keskeiset tiedot liikuntapaikkojen käytöstä ovat saatavissa nettisivuilla suomen ja ruotsin lisäksi myös muilla kielillä.
- Museo tuottaa museokohteiden näyttelykohtaiset sisältötekstit suomen ja ruotsin lisäksi myös muilla kielillä aina kunkin näyttelyn sopivat kohderyhmät huomioiden.
- Kielitietoisuuden lisääminen ja S2-oppilaiden huomioiminen KOHASU-harrastuksissa kerho-ohjaajille suunnatun koulutus-/tiedotusmateriaalin avulla.

6. Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönoton ja systemaattisen toteuttamisen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset. Lapsivaikutusten arviointia tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko.

- Lapsivaikutusten arviointitietoa aletaan koota yhteen kumuloituvaksi tiedoksi.
- Laaditaan lapsivaikutusten arvioinnin sisällöllinen- sekä prosessiohjeistus.
- Laajennetaan LAVA-tietoisuus koko kaupungin toimintaan koulutusten avulla.
- Kaupunkisuunnitteluun nimitetään LAVA-koordinaattori.
- Kunnanvaltuutetut perehdytetään lapsen oikeuksiin ja lapsivaikutusten arviointiin.

7. Kunta vähentää kasvihuonekaasupäästöjään systemaattisesti ja varautuu muuttuvaan ilmastoon sekä huomioi lapset ilmastotyössään.

- Ilmasto-ohjelman / -suunnitelman laatiminen vuoden 2024 aikana.
- Ilmastovahdin käyttöönotto.
- Ilmastotyön raportointi vuosittain tilinpäätösraportoinnin yhteydessä.
- Energiatehokkuussopimuksen, Pyöräliikenteen edistämishjelman ja metsäohjelman mukaiset toimenpiteet.
- Kestävyys- ja ilmastokasvatuksen sisällöt otetaan mukaan perusopetuksen monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin.
- Energiasäästöviikon viettäminen kouluissa.
- Viheraluesuunnittelussa, viherrakentamisessa, ja viheralueiden kunnossapidossa huomioidaan kestävän ympäristörakentamisen periaatteet Viherympäristöliiton mallin mukaisesti.
- Järjestetään ilmastotapahtumia, joissa lapsille ja nuorille erikseen suunnattua toimintaa (esimerkiksi ilmastopyöräilyviikko).
- Uuden Halkokarin koulun suunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomioita liikenneturvallisuuteen (kävely- ja pyörätiet)
- Kaavoituksessa otetaan käyttöön ilmastovaikutusten arviointiin tarkoitettu työkalu/työkaluja. Kaavamääräyksissä huomioidaan ilmastovaikutukset.